

Rollspelens koppling till GY 11

Här följer en sammanställning av hur de tre rollspelen *Beslutsfattarna*, *Anställa eller anställas* och *Loppet* kan kopplas till kursplaner och kunskapskrav för ämnena Samhällskunskap och Svenska i Gy 11.

SAMHÄLLSKUNSKAP

Ämnets syfte

Formuleringarna är ganska övergripande men pekar ändå tydligt åt vilket håll undervisningen i ämnet ska ha. Här visas några citat hämtade ur samhällskunskapsämnets syfte som har direkt koppling till aktuella rollspel.

- "I undervisningen ska eleverna ges möjlighet att utveckla kunskaper om frågor som **berör makt** (rollspel *Beslutsfattarna*) demokrati, **jämställdhet** (rollspel *Loppet*) och de mänskliga rättigheterna inklusive barns och ungdomars rättigheter i enlighet med konventionen om barnets rättigheter.
- "Eleverna ska också ges möjlighet att utveckla förståelse för frågor om **arbetsliv** (rollspel *Beslutsfattarna*, *Anställa eller anställas*), resurser och hållbar utveckling."
- "Dessutom ska undervisningen bidra till att skapa **förutsättningar för ett aktivt deltagande i samhällslivet** (rollspel *Beslutsfattarna*, *Anställa eller anställas*, *Loppet*).

Centralt innehåll samhällskunskap 1b 100 p

Här visas några citat ur det centrala innehållet som har direkt koppling till de aktuella rollspelen.

- "Arbetsmarknad, arbetsrätt och arbetsmiljö. Arbetsmarknadens parter, deras olika roller och betydelse för samhällsutvecklingen. **Arbetsmarknadens sätt att fungera, anställningsvillkor.**" (rollspel *Beslutsfattarna*, *Anställa eller anställas*).
- "Grupper och individers identitet, relationer och sociala livsvillkor med utgångspunkt i **att människor grupperas utifrån kategorier som skapar både gemenskap och utanförskap.**" (rollspel *Loppet*)

Kunskapskrav

Här visas ett urval av de kunskapskrav som kan kopplas till aktuella rollspel. För att få en tydligare översikt har kunskapskraven brutits ner genom att värdeorden har lyfts ut och placerats i en matris.

Efter respektive kunskapskrav presenteras ett förslag på frågeställningar som gör det möjligt att arbeta direkt mot kunskapskravet. Frågeställningarna kan brytas ner och bearbetas på olika sätt.

Kunskapskrav

"Dessutom kan eleven redogöra för de historiska förutsättningarnas betydelse och dra slutsatser om hur nutida samhällsförhållanden, exempelvis <i>arbetslivets utveckling</i> , påverkar och påverkas av individer, grupper och samhällsstrukturer."		
E	C	A
<i>Eleven kan</i> - redogöra översiktligt, - dra enkla slutsatser	<i>Eleven kan</i> - redogöra utförligt - dra välgrundade slutsatser	<i>Eleven kan</i> - redogöra utförligt och nyanserat, - dra välgrundade och nyanserade slutsatser

Frågor till rollspel Anställa eller anställas, Beslutsfattarna?

- *Individnivå:* Ska man anpassa sig när man söker jobb? Vad kan det leda till? Vem vinner/förlorar på det? Hur tänker du agera när du ska söka jobb?
- *Individnivå:* Vad kan du göra för att öka dina möjligheter att få ett arbete i framtiden? Ge exempel och berätta på vilket sätt de olika åtgärderna hjälper dig.
- *Samhällsnivå:* I vilken typ av samhälle skulle du helst vilja leva i framtiden? Välj ett och berätta hur du resonera.
  - prestation och betyg.* I det här samhället är prestation och betyg det som styr vem som får jobb.
  - personlighet och attityd.* I det här samhället handlar det om att ha färgstark personlighet och rätt attityd för att få arbete.
  - gemenskap och tolerans.* I det här samhället är gemenskap och tolerans ledorden i arbetslivet. Alla i samhället spelar roll och det är viktigt att alla är delaktiga på arbetsmarknaden.
- *Samhällsnivå:* Hur kan samhället påverkas om maktrelationerna mellan arbetsmarknadens parter förändras? Ge historiska exempel.

Kunskapskrav

"Eleven kan analysera samhällsfrågor och identifiera orsaker och konsekvenser . I analysen använder eleven <i>samhällsvetenskapliga begrepp, teorier, modeller och metoder</i> ."		
E	C	A
<i>Eleven kan</i> - identifiera någon orsak och konsekvens - använda begrepp, modeller med viss säkerhet	<i>Eleven kan</i> - identifierar några orsaker och konsekvenser - använda begrepp, modeller med viss säkerhet samt värderar dem med enkla omdömen	<i>Eleven kan</i> - identifierar flera orsaker och konsekvenser - använda begrepp, modeller med säkerhet samt värderar dem med nyanserade omdömen
"Eleven diskuterar orsakerna och konsekvenserna samt möjliga <i>lösningar</i> på samhällsfrågorna."		
E	C	A
<i>Eleven kan</i> - diskutera översiktligt	<i>Eleven kan</i> - diskutera utförligt	<i>Eleven kan</i> - diskutera utförligt och nyanserat

Frågor till rollspel Anställa eller anställas, Beslutsfattarna?

- *Gruppenivå:* Finns det grupper i samhället som har det svårare att komma in på arbetsmarknaden? Ge exempel på några grupper. Vad finns det för orsaker till deras svårigheter? Ge förslag på lösningar som skulle minska problemen.
- *Gruppenivå:* Finns det grupper i samhället som lättare får arbete än andra? Hur ser dessa grupper ut? Gör en lista orsaker till varför du tror de har lättare att få arbete än andra.

- *Samhällsnivå:* a) Vad kan ett samhälle göra för att hjälpa människor att få arbete? b) Vilka åtgärder finns på den svenska arbetsmarknaden. c) Ge exempel på olika åtgärder och vilka grupper åtgärderna syftar till att hjälpa (t.ex. ungdomar, långtidsarbetslösa, invånare med utländskbakgrund).

Frågor till rollspel Loppet

- Vilken personlighet lyckades bäst i rollspelet?
- Kan man säga att den personligheten motsvarar en grupp i samhället?
- Problem. På vilket sätt kan det här skapa problem i samhället?
- Orsaker. Vad finns det för orsaker till att den gruppen lyckas bättre än de andra?
- Konsekvenser. Vad kan det leda till i samhället? Positivt/negativt.
- Egen åsikt. Vad anser du om att det är så? Argumentera och motivera ditt ställningstagande.
- Åtgärd. Ge förslag på vad man kan göra för att minska problemet.

Kunskapskrav

"Eleven kan argumentera för sina ståndpunkter och värdera andras ståndpunkter."		
E	C	A
<i>Eleven kan</i> - ge enkla argument - värdera med enkla omdömen	<i>Eleven kan</i> - ge välgrundade argument - värdera med enkla omdömen	<i>Eleven kan</i> - ge nyanserade argument - värdera med nyanserade omdömen

Välj ut ett något som du anser vara ett viktigt problem i något av rollspelen Beslutsfattarna, Anställa eller anställas?, Loppet. Det kan till exempel handla om orättvisor, ungdomsarbetslöshet, fackets roll på arbetsplatsen, fördomar mot människor med avvikande utseende m.m.

- Formulera problemet.
- Redogör för din åsikt om det. Vad tycker du om problemet?
- Argumentera och motivera för ditt ställningstagande. Om du hänvisar till fakta och trovärdiga källor blir din argumentation mer trovärdig.
- Åtgärd. Ge förslag på vad man kan göra för att minska problemet.